

KIRJASTO1 KIRJASTOSSA MINÄ VOIN LUKEA

KIRJASTO 1 -tuokio. Tämä tuokio tutustuttaa kirjastoon. Sitä voi käyttää kirjastovierailuilla tai sen voi käydä läpi tunnilla kirjaston ulkopuolella.

OPISKELTAVA SANASTO JA RAKENTEET:

kirja, suomen kielen kirja, lastenkirja, lehti, cd, dvd

Kirjastossa minä voin lukea kirjan. Minä voin lukea kirjan arabiaksi/kurdiksi jne. Minä voin lukea lehden/lastenkirjan.

Minä voin kysyä neuvoa/saada kirjastokortin/olla/oppia suomea/ladata kännykkää.

Voinko saada kirjastokortin? Maksaa se?

Lisäsanasto, jos otetaan myös lainaamisen harjoittelu mukaan tuokioon:

Voinko lainata kirjan/cd:n/dvd:n/lehden?

Minä palautan kirjan/cd:n/dvd:n/lehden.

TARVIKKEET:

- Kuvakortit Toisto-materiaaleista: ("Ei maksa", "Maksaa", ID-kortti 10 kpl, kirjastokortti 10 kpl (voidaan myös käyttää kirjaston oikeita kortteja rekvisiittana harjoittelussa)
- "Verbikortit" = kuvia, jotka kertovat kaikesta siitä, mitä kirjastossa voi tehdä. Toisto-materiaaleista: (lukea, kysyä neuvoa, oppia suomea, ladata kännykkää, saada kirjastokortin, olla)

(Tähän voi lisätä kuvia oman kirjaston tarjonnan mukaan. Ne voivat olla valokuvia, lehtikuvia, oikeita esineitä tms. Voi käyttää mielikuvitusta!)

- kassi lainakirjoille

Jos tuokio pidetään muualla kuin kirjastossa, tarvitaan:

- Toisto-materiaaleista myös kuvakortit: (kirjasto, koti, kuunnella musiikkia, katsoa tv:tä)
- Sekä esineet: kirja, lehti, lastenkirja, suomen kielen oppikirja, CD, DVD
- Jos tiedetään, mitä kieliä osallistujat osaavat, voidaan ottaa mukaan esim. arabiankielinen lehti/venäjänkielinen kirja jne.
- 3 kylttiä, joista yhdessä lukee lainaus, yhdessä palautus ja yhdessä info. Kyltit laitetaan kolmelle eri pöydälle/tiskille erilleen toisistaan.

4) Halutessa lopputarjoilu, esim. mehua/teetä ja keksejä

Tuokiossa harjoitellaan paljon dialogeja, joten siihen tarvitaan sekä vetäjä että avustaja. Olisi hyvä myös ottaa kolmas henkilö puhuvaksi sanakirjaksi, mutta jos se ei ole mahdollista, niin avustaja ja vetäjä vuorottelevat sanakirjan roolissa ohjeiden mukaisesti.

TUOKION KULKU:

TERVEHDYKSET JA ESITTÄYTYMINEN

Ryhmä saapuu kirjaston aulaan. Vetäjä ja avustaja toivottavat opiskelijoille: ”Tervetuloa!” He osoittavat itseään ja sanovat nimensä rakenteella: ”Minä olen...”.

Osoitetaan kädellä opiskelijoita yksi kerrallaan ja kehoitetaan heitä sanomaan vuorollaan: ”Minä olen...”. (Esittelykierrros voidaan jättää halutessa pois, mutta sen läpikäyminen on suositeltavaa, jotta kielenoppijat tulevat huomioiduksi henkilökohtaisesti ja kokevat olevansa tervetulleita.)

Vetäjä osoittaa tilaa ympärillään ja sanoo: ”kirjasto”. Kehotetaan osallistujia toistamaan. Voidaan näyttää esimerkiksi tulostettuja kuvia omasta kirjastosta ja havainnollistaa myös niiden avulla kirjasto-sanaa

TAVOITTEET

Kerrotaan opiskelijoille tämän kerran tavoitteet: Tänään opitaan sanomaan: ”Kirjastossa minä voin lukea kirjan”, sekä kysymään: ”Voinko saada kirjastokortin?” ja ”Maksaako se?”

Mitä kirjastossa voi tehdä -fraasit/sanasto

Nostetaan verbikortteja kassista. Vetäjä ja avustaja näyttävät kuvat, sanovat verbin ja viittovat käsillään ryhmää toistamaan sanat perässä. ”Olla” kannattaa aluksi esittää istahtamalla jollekin lähellä olevalle tuolille/penkille, ja ”kysyä neuvoa” voi esittää vaikka niin, että vetäjä kysyy avustajalta: ”Anteeksi, missä on dvd:t?”, ja avustaja osoittaa kädellään ja vastaa: ”Tuolla.”

Verbit: lukea, kysyä neuvoa, saada kirjastokortin, olla, oppia suomea, ladata kännykkää

Kirjaston tarjonnasta riippuen listasta voi poistaa asioita tai siihen voi lisätä esim. kuunnella musiikkia, juoda kahvia, tavata ystäviä, soittaa kitaraa, leikkiä, osallistua tapahtumiin kuten lukupiirit, satutunnit jne. Kirjaston käytännöistä riippuen tietokoneiden käyttö voidaan esitellä jo nyt, mikäli niitä saa käyttää ilman kirjastokorttia. Jos ryhmässä on naisia/äitejä, voidaan korostaa sitä, että kirjasto on naisten paikka, jossa he voivat tavata toisiaan turvallisesti ja että kirjastoon voi tulla lasten kanssa. Tähän voi tehdä itse verbikortteja: ”leikkiä”, ”pelata”, ”olla muiden naisten kanssa” - huom. Tämä kortti sopii vain naisille.

PUHUVAN SANAKIRJAN MALLINNUS

Avustaja (tai kolmas, vapaaehtoinen kieliopas) toimii tuokiossa puhuvana sanakirjana, joka auttaa osallistujia unohtuneiden ilmausten sanomisessa. Vetäjä osoittaa avustajaa ja sanoo ”sanakirja”. Vetäjä ottaa kuvakortin ja esittää, ettei muista mitä piti sanoa. Puhuva sanakirja osoittaa itseään ja sanoo: ”Minä olen sanakirja. Minä autan.” Sanakirja ojentaa kättään, vetäjä koskettaa kättä ja sanakirja kertoo unohtuneen fraasin. Käden sijasta sanakirja voi myös ojentaa oikeaa sanakirjaa, johon koskemalla saa apua.

SANASTON HARJOITTELU

Ryhmäläiset ottavat vuorotellen kassista tekemistä osoittavan kuvan ja harjoittelevat sen sanomista. Käydään kaikki kuvat läpi niin, että jokainen osallistuja saa nostaa ainakin yhden kuvan. Aina kun joku nostaa kuvan ja sanoo fraasin, kehottaa vetäjä viittomalla toisia

toistamaan. Puhuva sanakirja voi aktiivisesti tarjota apuaan kiertämällä osallistujien lähellä ja ojentamalla kättään. Vetäjä tai avustaja voi myös muistuttaa osallistujia kysymään sanakirjalta osoittamalla sanakirjaa ja sanomalla: "Sanakirja auttaa".

Seuraavaksi esitetään verbit rakenteen kanssa: Vetäjä nostaa kortin, osoittaa ympärilleen ja sanoo: "Kirjastossa minä voin oppia suomea." (Jos tuokio pidetään muualla kuin kirjastossa, näytetään "kirjasto"-kuvakorttia yhdessä verbikortin kanssa). Aina esiteltyään verbikortin vetäjä näyttää "se ei maksa" -korttia ja sanoo: "Se ei maksa." Viitotaan ryhmää toistamaan. Käydään kaikki kuvat läpi.

Sitten ryhmäläiset harjoittelevat sanomaan: "Kirjastossa minä voin oppia suomea" nostamalla vuorotellen tekemistä kuvaavan kortin kassista. Puhuva sanakirja auttaa.

SANASTON HARJOITTELU KIRJASTON ESITTELYN YHTEYDESSÄ

Kierros voidaan tehdä vapaassa järjestyksessä riippuen kirjaston pohjaratkaisusta. Jos tuokio pidetään muualla kuin kirjastossa, voidaan opetella samat sanat esineiden avulla. Tällöin opetetaan "lukea kirjan" -rakenteen rinnalla kuvakorttien avulla "kuunnella CD:n" ja "katsoa DVD:n".

Vetäjä viittoo kädellä ryhmää tulemaan mukaansa ja sitten osoittaa kädellä menosuuntaan sanoen: "Tulkaa!".

"Minä voin lukea kirjan"

Kävellään ryhmän kanssa jonkun kirjahyllyn luo, jonka lähellä on lukemiseen varattuja tuoleja/sohvia. Vetäjä ottaa hyllystä kirjan, sanoo "kirja" ja viittaa kaikkia toistamaan. Vetäjä istuu tuoliin lukemaan ja sanoo: "Minä voin lukea kirjan." Vetäjä kutsuu viittoen kaikki toistamaan.

Vetäjä kehottaa yhtä opiskelijaa istumaan tuoliin. Puhuva sanakirja seisoo tuolin vieressä ja voi tarvittaessa tarjota apuaan ojentamalla kättään. Kehotetaan opiskelijaa sanomaan: "Minä voin lukea kirjan". Vetäjä viittoo ryhmää toistamaan. Viitotaan ryhmää jatkamaan matkaa. Lähdettäessä avustaja ottaa kirjan mukaan kassiin.

"Minä voin lukea suomen kielen kirjan"

Mennään suomen kielen oppikirjojen hyllyn luo. Vetäjä ottaa oppikirjan ja sanoo: "suomen kielen kirja". Vetäjä viittoo ryhmää toistamaan. Vetäjä istuu lukemaan ja sanoo: "Minä voin lukea suomen kielen kirjan". Kaikki toistavat. Viittilöidään yhtä oppilasta istumaan ja sanomaan: "Minä voin lukea suomen kielen kirjan". Vetäjä viittoo ryhmää toistamaan. Lopuksi avustaja ottaa oppikirjan mukaan.

"Minä voin lukea kirjan arabiaksi"

Mennään vieraskielisten kirjojen hyllyn luo. Vetäjä ottaa hyllystä kirjan esim. arabian kielellä ja sanoo: "Minä voin lukea kirjan arabiaksi." Vetäjä viittoo ryhmää toistamaan. Avustaja ottaa toisen kirjan ja sanoo esim. "Minä voin lukea kirjan englanniksi." Vetäjä viittoo ryhmää toistamaan. Jos kirjaston tarjonnassa on kirjoja opiskelijoille tutuilla kielillä, voidaan

opiskelijoita kehottaa sanomaan: *"Minä voin lukea kirjan kurdiksi jne."* Toistetaan aina, mitä joku sanoo. Kaikkien ei tarvitse osallistua tähän. Jos tarjontaa ei ole, voidaan siirtyä nopeasti seuraavalle osastolle.

Jos on käytettävissä tulkki, voidaan tässä yhteydessä kertoa, että kirjasto voi tilata monikielisestä kirjastosta asiakkaille materiaalia eri kielillä sekä kertoa verkkomateriaaleista. Opiskelijoille voidaan myös lopussa jakaa eri kielisiä kirjaston esittelytekstejä.

Lopuksi avustaja ottaa yhden kirjoista mukaan.

"Minä voin lukea lehden"

Mennään lehtihyllyille. Vetäjä ottaa lehden ja sanoo: *"lehti"*. Vetäjä sanoo: *"Minä voin lukea lehden."* Toistetaan. Kirjaston valikoimista riippuen avustaja esittelee jonkin vieraskielisen lehden: *"Minä voin lukea lehden englanniksi/arabiaksi..."* Vetäjä viitto toistamaan. Jos lehtiä on useilla opiskelijoille läheisillä kielillä, voidaan niitä näyttää opiskelijoille ja kehottaa heitä sanomaan: *"Minä voin lukea lehden arabiaksi..."*. Avustaja ottaa yhden lainattavan lehden mukaan.

"Minä voin lukea lastenkirjan"

(Tämä osio voidaan jättää väliin, jos tiedetään, että ryhmäläisillä ei ole lapsia.)

Mennään lastenkirjaosastolle. Vetäjä näyttää näyttää lastenkirjaa ja sanoo: *"lastenkirja"*. Toistetaan molemmat sanat. Mallinnetaan lastenkirjan lukeminen samalla tavalla kuin aiemminkin: *"Minä voin lukea lastenkirjan"*. Jos kirjastossa on tarjontaa, voidaan näyttää, mistä löytyy kirjoja opiskelijoiden omilla kielillä. Sitten voidaan harjoitella rakenteella: *"Minä voin lukea lastenkirjan arabiaksi"*. Lopuksi avustaja ottaa lastenkirjan mukaan.

Musiikki- ja dvd-hyllyjen esittely

Mennään musiikkiosastolle. Vetäjä näyttää cd-levyä ja sanoo *"CD"*. Toistetaan. (Jos tuokio pidetään muualla kuin kirjastossa, toistetaan myös rakenne: *"Minä voin kuunnella CD:n"*). Lopuksi avustaja ottaa cd:n mukaan.

Mennään dvd-hyllylle. Vetäjä esittelee sanan *"dvd"*. Toistetaan. (Jos tuokio pidetään muualla kuin kirjastossa, toistetaan myös rakenne: *"Minä voin katsoa DVD:n"*) Avustaja ottaa dvd:n mukaan.

KIRJASTOKORTIN HANKKIMISEN MALLINNUS:

Avustaja ja vetäjä menevät kirjastotiskille. (Jos tuokio pidetään muualla kuin kirjastossa, mennään yhdessä "info"-tiskille.)

Vetäjä näyttää kirjastokorttia ja sanoo: *"kirjastokortti"*. Kehotetaan kaikkia toistamaan. Vetäjä näyttää ID-korttia: *"ID-kortti"*. Näytetään "maksaa"-kortti ja esitellään kysymys *"Maksaako se?"* sekä "Ei maksa" -kortin avulla vastaus *"Ei maksa"*.

Toistetaan kysymykset ja vastaukset, ja voidaan harjoitella niitä kuvakorttien avulla ringissä vetäjän ja avustajan näyttäessä ensin esimerkkiä.

Vetäjä ja avustaja esittävät tiskillä dialogin. Vetäjä kehottaa osallistujia toistamaan kaikki omat vuorosanansa. Avustajan repliikkejä ei tarvitse toistaa.

Vetäjä: - *Voinko saada kirjastokortin?*

Avustaja: - *Joo, onko sulla ID-kortti?*

Vetäjä: - *Tässä.*

Avustaja: - *Saanko nimen tähän?*

Vetäjä: - *Joo.* (Kirjoittaa nimensä paperiin).

Avustaja antaa kirjastokortin: - *Ole hyvä.*

Vetäjä: - *Kiitos. Maksaako se?*

Avustaja: - *Ei maksa.* (näyttää "se ei maksa" -korttia)

Vetäjä toistaa vielä kysymykset: " *Voinko saada kirjastokortin?* ja *Maksaako se?* ja kehottaa osallistujia toistamaan ne muutamaaan kertaan. Sitten jaetaan kaikille opiskelijoille ID-kortti. Opiskelijat harjoittelevat dialogin vuorotellen vetäjän kanssa ja saavat kirjastokortit. Jokaisen osallistujan repliikin jälkeen viitotaan ryhmää toistamaan. Puhuva sanakirja auttaa fraasien muistamisessa (Vetäjä voi toimia tässä puhuvana sanakirjana, koska avustaja esittää kirjastovirkailijaa). Maksaako se -kysymyksen kohdalla vetäjä voi vinkata osallistujia näyttämällä "maksaa"-korttia.

LISÄTEHTÄVÄ: LAINAAMISEN MALLINUS

Tämä osio voidaan jättää pois, jos kierros on venynyt pitkäksi ja/tai tuntuu, että ryhmä ei enää jaksa keskittyä. Lainaamista voidaan myös esitellä näyttämällä automaatin/automaattien käyttö.

Mennään lainaustiskille. Vetäjä ottaa kassistaan kirjan ja kysyy avustajalta: " *Voinko lainata kirjan?*" Kehotetaan kaikkia toistamaan. Avustaja vastaa: " *Onko sulla kirjastokortti?*" Vetäjä antaa kirjan ja sanoo: " *Tässä.*" Viitotaan osallistujia toistamaan. Avustaja "lainaa" kirjan ja antaa kortin kanssa takaisin vetäjälle ja sanoo: " *Ole hyvä.*" Vetäjä sanoo " *kiitos.*"

Lainaamis-käsitteen selittäminen näytetään vain esimerkillä, ei tarvitse toistaa:

Vetäjä osoittaa kohti ulko-ovea (tai "koti"-kuvakorttia, joka on kiinnitetty hieman kauemmas).

Vetäjä sanoo: " *Minä menen kotiin.*" Hän kävelee kyltin luo tai kohti ulko-ovea, ottaa kirjan ja sanoo: " *Minä voin lukea kirjan kotona.*"

Vetäjä palaa ryhmän luo, ottaa vaikkapa dvd:n ja sanoo: " *Voinko lainata dvd:n?*" Kehotetaan kaikkia toistamaan. Vetäjä näyttää lehteä ja sanoo: " *Voinko lainata lehden?*" Toistetaan. Vetäjä näyttää CD:tä ja sanoo: " *Voinko lainata CD:n?*" Toistetaan.

Vetäjä ja avustaja esittävät lainausdialogin uudestaan esim. lehden kanssa.

- " *Voinko lainata lehden?*" Kehotetaan kaikkia toistamaan.
- " *Onko sulla kirjastokortti?*"
- " *Tässä.*" Kehotetaan kaikkia toistamaan.
- " *Ole hyvä.*"
- " *Kiitos.*"

Nyt kehoitetaan osallistujia harjoittelemaan lainaamista. He voivat joko nostaa vetäjän kassista kirjan/lehden jne., tai läheiselle pöydälle voidaan laittaa pari kirjaa, cd:tä, dvd:tä ja lehteä valmiiksi. Kehotetaan viittomalla yhtä osallistujaa kerrallaan valitsemaan lainattavan tavaran ja menemään sen kanssa lainaustiskille lainaamaan. Jos mukana on englannin/arabiankielisiä ym. kirjoja ja lehtiä, sanotaan vain: *”Voinko lainata kirjan”*. (Myös suomen kielen oppikirjan/lastenkirjan kohdalla voidaan sanoa vain *”kirja”*.) Dialogissa toistetaan aina vain osallistujien repliikit, ja puhuva sanakirja auttaa.

Kun kaikilla on yksi lainattu esine, vetäjä sanoo: *”Minä palautan kirjan”*. Kehotetaan osallistujia toistamaan. Vetäjä sanoo uudestaan: *”Minä palautan kirjan”* ja vie sen palautustiskille. Sitten hän tekee saman dvd:lle. Kehotetaan osallistujia sanomaan sama omasta esineestään ja palauttamaan se. Toistetaan, mitä toiset sanovat.

LOPPUKERTAUS

Ohjataan ryhmä istumaan pöydän ääreen. Kerrataan verbikorttien avulla opitut lauseet esimerkiksi niin, että yksi opiskelija nostaa aina vuorollaan verbikortin. Vetäjä aloittaa: *Minä voin lukea kirjan. Minä voin kysyä neuvoa, saada kirjastokortin, oppia suomea, ladata kännykkää, olla.*

Kerrataan myös kuvien avulla kysymykset: *Voinko saada kirjastokortin? Maksaako se?*

(Jos on harjoiteltu lainaaminen, kerrataan myös se siten, että vetäjä näyttää esineitä ja sanotaan vetäjän perässä: *Voinko lainata kirjan? Voinko lainata lehden? Voinko lainata cd:n? Voinko lainata dvd:n?*)

TUOKION LOPETUS

Jaetaan opiskelijoille koostepaperit opituista sanoista. Kiitetään heitä ja halutessa tarjoillaan mehua/teetä tms.

KEHUT, KIITOKSET JA HYVÄSTELYT

